

İşğalçı və terrorçu Ermənistan dərin sosial tənəzzüllə üz-üzə

Təcavüzkarlıq və işğalçılıq siyasəti Ermənistanı digər sahələrdə olduğu kimi, sosial sahədə də tənəzzüllə üz-üzə qoyub. Ermənistan Azərbaycanla təkə savaşı meydanında aciz və məğlub durumda deyil, həm də sosial sahədə ölkəmizdən xeyli geridə olmaqla, getdikcə dərinləşən sosial-demokratik böhranın içindədir. Ermənistanın siyasi rəhbərliyinin əhalini işğalçı müharibəsinə, bu müharibənin yaratdığı sosial-iqtisadi problemlərin mənəşəsində yaşamağa sürükləməsi ölkədə mənfi demografik meyllərin kəskin xarakter almasına, əhalinin xarici ölkələrə mühacirətinin kütləviləşməsinə səbəb olub.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyindən AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, 1991-2019-cu illərdə Ermənistandan 1,2 milyon erməni, yəni əhalinin hər üç nəfərindən biri mühacirət edib. Düşməni ölkədə ildən-ilə doğum sayı kəskin azalır, ölüm sayı isə artaraq doğulanların sayını üstələyir.

Ötən il BMT-nin Əhali Fondunun Ermənistan üzrə icraçı nümayəndəsi T.Harutunyan Ermənistanın demografik böhrana məruz qaldığını və hətta ölüm nisbətində doğum səviyyəsini aşı biləcəyi mərhələyə yaxınlaşdığını etiraf edərək bildirmişdi ki, ölkədə ağır sosial-iqtisadi durum səbəbindən ailələrdə uşaqların doğulması arzulanmır, ailə qurmaq istəyənlərin isə sayı xeyli azalıb.

Üstəlik, Ermənistanın Azərbaycanla son müharibədə 3-4 milyard dollarla və ÜDM-in 30 faizi həcmində itki ilə üzlaşması həmin ölkənin sosial-iqtisadi vəziyyətinin daha da pisləşməkdə davam edəcəyini deməyə əsas verir. Ekspertlər düşməni ölkənin təkə son müharibədəki ziyanlarını bağlamaq üçün azı 10 il vaxt lazım olacağını qeyd edirlər.

Azərbaycanda isə məqsədyönlü siyasət dayanıqlı

sosial-iqtisadi inkişafı və bu da əhali sayının sabit artımı ilə nəticələnir. Təkə bu ilin 6 ayında Azərbaycanda 60 minə yaxın yeni doğulan körpə qeydə alınıb. Ölkədə doğulanların sayı ölənlərin sayını iki dəfə üstələyir. Həmçinin yalnız son yarımildə Azərbaycana daimi yaşamaq üçün gələnlərin sayı gedənlərin sayını 2,2 dəfə üstələyib, miqrasiya saldosu müsbət 446 nəfər olub.

Müstəqillik dövründə Azərbaycan əhalisinin sayı 3 milyon nəfər artaraq 10 milyon olduysa, Ermənistanda, əksinə, əhali sayı ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəlindəki 3,6 milyondan 2,9 milyona düşüb. Ekspertlər həmin rəqəmin azalmaqla davam edəcəyini proqnozlaşdırır.

Azərbaycan Silahlı Qüvvələri canlı qüvvə baxımından mobilizasiya imkanlarına görə də bu gün Ermənistandan qat-qat üstündür. Belə ki, 18-24, həmçinin 18-54 yaş qrupu üzrə ölkəmizin mobilizasiya imkanı Ermənistandan 4 dəfədən də çoxdur.

Azərbaycanda 18-24 yaşlarında 514 min 200 kişi olduğu halda, Ermənistanda bu rəqəm 127 min 700 olmaqla 4 dəfə azdır. Yaxud 18-54 yaş qrupu üzrə bu göstəricilər Azərbaycanda 2 milyon 770 min 400 nəfər, Ermənistanda 717 min 500 nəfərdir və fərq göz qabağındadır: Azərbaycanın bu istiqamətdə düşməndən 4 dəfə olmaqla 2 milyon 53 nəfər üstün olduğunu görürük.

Sosial ödənişlər sahəsində də Ermənistan nəinki Azərbaycanla müqayisədə xeyli geridədir, hətta MDB ölkələri üzrə sıralamada son yerlərdə qərarlaşıb. Belə ki, Azərbaycan minimum pensiyasının alıcılıq qabiliyyəti indeksi (PPP) üzrə MDB ölkələri və Gürcüstan üzrə sıralamada 1-ci yerdə, minimum əməkhaqqının alıcılıq qabiliyyəti indeksinə görə 2-ci yerdədir. Ermənistan isə bu sıra-

lamalar üzrə son yerləri - müvafiq olaraq 10-cu və 9-cu yerləri tutur. Ümumilikdə Azərbaycanda minimum pensiya Ermənistanla müqayisədə 2 dəfə yüksəkdir.

Əlilliyi olanlara, sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlara verilən müavinətin məbləği də Ermənistanda Azərbaycanda olduğundan 2,5-4 dəfə aşağıdır və orada 1-ci dərəcə əlilliyi olan şəxsə, sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlara qulluq edənlərə heç bir ödəniş edilmir.

Düşməni ölkənin əmək bazarında da üstünlük hökm sürür. Ermənistanda işsizlik səviyyəsi 20, yoxsulluq səviyyəsi 30 faizdən yüksək olduğu halda, Azərbaycanda bu rəqəmlər müvafiq olaraq 6,9 və 5 faiz təşkil edir. Həmçinin Ermənistanda hər il məşğulluq proqramları müəyyən olunsada, maliyyə çatışmazlığı ucbatından həmin proqramlar cəmi 25 faizədək icra oluna bilir.

Son illərdə Ermənistanda sosial ödənişlərdə nəinki artım olmayıb, hətta bu ödənişlərin ödənilməsində belə çətinliklə üzləşiblər. Azərbaycanda isə təkə ötən il 4,2 milyon insanı əhatə edən inqilabi sosial paket icra olunub, minimum əməkhaqqı 2 dəfəyə yaxın, minimum pensiya 72,4 faiz, sosial müavinət və təqaüdlər orta hesabla 100 faiz artırılıb, yeni təqaüd növləri təsis olunub, sosial təminatın əhatə dairəsi əhəmiyyətli dərəcədə genişlənilib. Son bir ildə ölkəmizdə pensiyaların orta məbləğində 30 faizə yaxın artım özünü göstərib.

Bu ilin 10 ayında Azərbaycanda pensiya, müavinət, təqaüd, ünvanlı dövlət sosial yardımı üzrə əhaliyə ötən ilin eyni dövrünə nisbətən 22,9 faiz və ya 890,9 milyon manat çox olmaqla 4 milyard 784 milyon manat ödənilib. Yeni Azərbaycanda təkə sosial sahənin bir istiqaməti - pensiya, müavinət, təqaüd, ünvanlı sosial yardım üzrə ödə-

nilən vəsait, demək olar ki, ələ Ermənistanın ümumi dövlət büdcəsinə bərabərdir. Bu, Azərbaycanın Ermənistanla müqayisədə nə qədər üstün iqtisadi qüdrətə malik olduğunu göstərir.

Öz vətəndaşlarını işğalçılıq siyasəti naminə özge torpaqlarında qırığına göndərən Ermənistan həlak olan döyüşçülərinin ailələrinin sonrakı tələyinə tam biganə münasibət göstərir. Ermənistan hökuməti həlak olan döyüşçülərin ailə üzvləri üçün təqaüd, mənzil, müharibə əlillərinin avtomobillə təminatı və s. kimi proqramlar nəzərdə tutmayıb. Həlak olan hərbiçilərin ailələri üçün birdəfəlik ödəmələri isə Ermənistan dövləti onsuz da zəif olan büdcəsinə yük düşməməsi üçün işləyən əhalinin gəlirlərindən çıxarır, məşğul şəxslər bunun üçün yaradılmış fonda əlavə sığorta haqları ödəməyə məcbur edirlər.

Azərbaycanda isə dövlət vətən naminə şəhid olmuş qəhrəman hərbiçilərin ailələrinə, müharibə əlillərinə sosial müavinət və pensiya ilə bərabər, Prezidentin aylıq təqaüdləri ilə təminat verir, şəhid ailələri və müharibə əlilləri üçün mənzillə təminat proqramları icra olunur. İndiyədək 8300 mənzil və fərdi ev bu kateqoriyadan olan vətəndaşlara təqdim edilib. Həmçinin ötən dövrdə müharibə əlilləri və onlara bərabər tutulanların 6914 minik avtomobili ilə təminatı həyata keçirilib. Şəhid ailəsi üzvlərinin əmək pensiyasına əlavə hesablanır, şəhid ailələrinin övladları, müharibə əlilləri və onların övladları ödənişli əsaslarla təhsil aldıqda, təhsil haqqı dövlət büdcəsi hesabına ödənilir. Ölkənin qanunvericiliyində şəhid ailəsi üzvləri, müharibə əlilləri üçün bir sıra imtiyaz və güzəştlər də əksini tapıb. Bütün bunlar Ermənistanın sosial mənzərəsinin acınacaqlı durumunu və işğalçı ölkənin sosial sahədə də uçurumda olduğunu göstərir.